

80 Pièces
Indoch.
1739 bis

Giá nhứt định : 0\$08

nhau chẳng cái

lưu-cầu,

Giết nhau bằng cái

ưu-sầu độc chưa !

GIAC VU-SAM

ĐIỀU NGƯỜI

BẠC PHẬN

imprimerie

TIN-DUC THU-XA
SAIGON

N° 455
Cirage Loca
Le 16/1/32

4629

4929

Giới nhất định 0503

Giới nhân chúng cái

lưu-cửu

Giới nhân bằng cái

trả-sầu độc chưa!

Biểu người

Báo thân

Imprimé

TIN-ĐUC THÁI-KA

SAIGON

TIỂU THUYẾT

GIÁC VU-SAN!

*Giết nhau chẳng cái lưu-cầu,
Giết nhau bằng cái tru-sâu độc chưa ? ?*

Một đêm kia nhằm tiết đông-thiên lạnh-lẻo ;
mình ngồi nơi thơ - phòng mà xem cuốn “Les
Misérables” của tác - giả là đức Chưởng-đạo
Nguyệt-tâm. Xem hồi lâu để sách xuống bàn,
uống một chén trà Vinh-thái. Mùi trà thiệt là
thơm tho ngào ngạt. Trà Vinh-Thái là trà của
người Annam mình làm ra, là đồ nội-hóa.
Mình tuy không biết xu-hướng về đảng chánh
trị, cũng không chuyên cái chủ nghĩa quốc-
gia ; mình có lòng yêu mến đất nước bôn-
triều. Cái thiệt - tâm của mình chỉ có thích
dùng đồ nội - hóa. Phương chi trà Vinh-Thái
là một thứ trà của người Việt-Nam mình, có
thua chi trà tàu, có mắc gì hơn trà tàu, mình
không dùng trà Vinh-Thái lại đi giới thiệu
thứ trà của khách ngoại ban, thì lương - tâm

8°. Indochine Price 4629

mình đâu ? Bởi vậy, lời thiệt tôi xin thừa cùng ai là độc-giả của quyển sách còn con này rằng : « Tôi thích dùng trà Vinh - Thái, vì nó là của đồng bào tôi chế tạo, vì nó là một vật ở đất nước bốn triều lại vì nó thơm ngon và dễ dùng... »

Uống trà rồi ngồi lim - dim tưởng tượng ; nhớ đến cái nạn kinh - tế khủng - hoản ở xã-hội ta, nhớ đến cái nạn thất nghiệp của anh em ta. Nhớ đã thèm rồi lại tưởng tượng đến cuộc Nhứt - Hoa xung đột, tưởng tượng đến cái nạn thế giới chiến tranh sau này. Ôi ! có lẽ vì miếng mồi đỉnh chung mà câu xé tranh giành ; đây rồi máu đào rơi đất, đồng nội phơi thây. Cái cảnh tưởng nhớ của tôi làm cho tôi dật dờ như say say tỉnh tỉnh. Lăn lăn hồn xuất khỏi thân mà đánh một « Giấc vu-san » kỳ lạ.

Via tôi nói đến một chỗ kia, chỗ mà tôi chưa từng đến. Tôi không biết kêu bằng chỗ gì mà cũng không thông rõ nó ở về xứ nào. Nơi này cảnh thật là đẹp ; bông nở nhụy, hoa đua chào, cỏ xanh um, cây tươi rạng ; tuy không dám đại thình rằng là cảnh nước biếc non

xanh, chớ cũng dám cao hứng rằng là cảnh sơn-thanh thủy-tú. Một giải núi cao vọi vọi nằm sờ sờ, mình trông nó tâm tâm mù mù ; nhưng mà chưa đến nỗi làm cho mình phải mất giác-quan. Chỉ có mênh-mông mặt nước chơn trời, ấy mới gọi là diệu dọi cho chớ. Vía mình ngẩn ngơ, đứng suy nghĩ hoài mà tìm không ra cái bước ngao du của mình có ý nghĩa gì. Thình lình mình thấy một cô gái tác lối đôi mươi, ăn mặc cực kỳ sang trọng, nhan sắc cực kỳ đẹp và xinh. Vía mình càng lấy làm lạ hơn nữa, tự hỏi lấy mình ; đây là nơi nào ? còn mình đi đâu đây ? Lại cô thiếu-nữ kia là ai ? có phải mình hữu duyên hữu phước như anh Tiết-ứng-Luông, lạc bước lên non, mà cùng tiên-nga vầy hiệp đây chăng ? Chưa hẳn, thôi thì ai mặc ai, mình mặc mình. Ai không quen mà mình cũng lạ - quắc, suy nghĩ mà làm chi, tưởng tượng mà làm chi, trông đến sắc mà chi. Mình muốn cho mình dặng thanh cao thì đừng thềm suy nghĩ, đừng thềm tưởng tượng, đừng trông đến

sắc đẹp. Ấy mới mong thoát khỏi cái đều bợn
như khốn nạn thường tình kia cho. Lập tâm
tĩnh vậy, mình mới làm ngơ ngó lảng mà trông
đến cái cảnh « cỏ cây chen đá lá chen hoa
kia.» Thình lình, mình nghe tiếng hỏi rất
nhỏ nhẹ êm thấm rằng: « Sao đạo-huynh
đến trễ thế ? làm em đợi hết hơi ! » Hơi nói
không phải là hơi quen, mà sao kêu mình
bằng đạo huynh ? nhìn, nhìn đại gương mặt
cho rõ ràng ; úy trời ôi ! không quen, nào có
quen đâu mà hòng thốt rằng đợi hết hơi ? àu
là mình lấy điệu lễ nghi mà phúc đáp : « Thừa
cô-nương, cô-nương lắm rồi, tôi chẳng phải
người quen mà cũng không phải đạo-huynh
nào cả. » Cô nghe nói mỉm cười ; mình vô
phép liếc xem cái mỉm cười ấy, Ôi ! phách lạc
hồn xiêu, du chơi cõi ngoại. Cái mỉm cười này
có khác nào cái mỉm cười của con Tô-đắc-Kỷ,
mỉn cười mà phá tan giang sang cơ-nghiệp
nhà Than. Cái mỉm cười này nó tương tự như
cái mỉm cười của con Bao-Tỷ, mỉm cười mà
làm nghiêng-đổ xã-tắc nhà Châu. Anh Từ-Hải
của cụ Nguyễn-Du, đông xông tây đục, nam

tảo bắc trừ, gươm đang nửa cánh non sông một chèo, bị cái mỉm cười của Kiều-nhi mà rồi : « Trơ như đá, vững như đồng, xô chẳng ngã, Kiều than mà ngã ? Ấy mới là nguy cho chớ. Mình đang nhớ câu chuyện đời xưa, cô ấy lại hỏi mình : « Thừa đạo-huynh, đạo-huynh mở lời rằng chẳng quen với em, vậy đạo-huynh là người nước nào, em là người nước nào ? » Chết nỗi, câu hỏi lại càng lạ kỳ, khiến cho mình khó mà trả lời cho thông, cực chẳng đã mình phải ú ớ mà đáp : « Thừa cô-nương, tôi là người Việt-Nam mà cô-nương cũng là người Việt-Nam. » Cô nghe đáp vững chận lời và tiếp :

— Nếu đạo-huynh nói đạo-huynh là người Việt-Nam, em cũng người Việt-Nam, ấy là đồng chung trời đất, đồng một giống nòi. Đạo-huynh lại nói chẳng quen cùng em, ấy là đạo-huynh thiếu lòng bác-ái vậy. Đạo-huynh là người lịch-duyet tình đời, đạo-huynh há chẳng rõ : cùng chung một nước là con chung một nhà sao ? » Nghe câu nói này làm cho mình tự tỉnh mà hết dám chê ý kiến đàn

bà là hẹp lượng. Bây giờ phải cúi đầu thọ giáo chớ biết sao ? Minh lại đường đột mà trả lời với cô rằng : « Thưa cô-nương, tôi xin chịu lỗi ấy, chẳng hay cô-nương là người quê quán ở đâu, mĩ danh là chi và đi đến đây có chuyện gì ? » — Câu hỏi này tuy thường nhưng làm cho cho cô ủ mặt châu mày và đáp nhỏ rằng : » Thưa đạo-huynh em người Mỹ-tho, tên thiệt em là Nguyễn-thanh-Vân, năm nay đang 20 tuổi »

Úy ! mình vừa nghe đến tên Nguyễn-thanh-Vân mà bắt giựt mình hoảng hốt, mình nhìn kỹ gương mặt cô ; rõ ràng là gương mặt ôn-hòa thuần-hậu, rõ ràng như mảnh gương trong. Gương mặt cô Thanh-Vân thật tuy là đẹp, nhưng lại có ẩn cái nét sầu làm tuồng như liễu đổ, hoa rơi, mây sầu gió thảm vậy. Vía mình nhớ rõ câu chuyện của cô Thanh-Vân, bây giờ gặp cô Thanh-Vân khiến cho mình bất hải-kinh thất-sắc. Minh không cần hỏi lai lịch cô làm chi, mình chỉ hỏi : « Thưa cô - nương, chẳng biết đây là chốn nào ? » Cô chỉ nủi và biền mà đáp :

« Thừa đạo-huynh, đây là bể « Ái », nọ là non « Tình », cõi này là cõi vô-hư, chỗ này tục kêu là bể Ái non Tình mà có người cũng gọi là « Quê người bạc phận ! — Kia, đạo-huynh há chẳng thấy : mây sầu tuông ngục ngục, khói thảm tỏa giăng giăng. Ấy là khối tình sầu muôn năm uất-ức mà chẳng tiêu tan cái mảnh thần hồn vậy ! » Nghe cô Thanh-Vân mở hơi về nỗi uất ức và cảnh đoạn trường của bạn đồng - tâm thất-chí, làm cho mình nhớ đến nỗi niềm của cô mà không khỏi thương tâm dùm cho người bạc phận. Minh lại hỏi cô : « Thừa cô-nương, chẳng dám nào cô-nương cho tôi rõ chút câu chuyện thất chí của cô - nương vì nghe thì nghe phong-phanh chớ chưa hẳn sự thật là thế nào. » Cô Thanh-Vân nghe hỏi, rưng rưng đôi giọt hồng và thỉnh-thoảng đáp : « Đạo huynh ơi ! Có lẽ đạo-huynh cũng biết rõ cái tiểu-sử của em chớ, ngày nay tuy em xa đời giả-dối, tránh thế nghiệt-cay, nhưng mảnh thần hồn của em còn vẫn vẫn vơ vơ nơi cõi trời Nam đất Việt. Cái hận của em là hận thiên-thu, cái sầu của em là sầu muôn kiếp ; dấu cho nghiên lỗ đất trời hay là

đời người tiêu-diệt, một khối tình sâu của em cũng còn nhắc đến mà chẳng rả tan đặng. Ngày nay tuy em ở chốn diêm-đài, mà cái cảnh ly-sầu biệt-hận của em, em chẳng bao giờ quên đặng. Đạo-huynh ơi ! Em là gái quân-thoa, em là phường khăn-yếm, có gan dạ nào, có khí khái nào mà dám quyền-sinh tự-tử ! Em chết, em lánh xa trần thế, tự khắc ai cũng cho em là vì tình ! Nào ai rõ đặng tấm lòng của em, cái nguyên-nhơn của sự tự-tử, con Thanh-Vân này dám mạnh bạo mà nói rằng : « **Chẳng vì tình** » vậy. » Minh nghe cô Thanh-Vân nói một cách quả quyết rằng cô tự-tử là « **Chẳng vì tình** », mình không rõ cả cái cớ-do, nên lại hỏi cô : “Thưa cô-nương, nếu cô-nương chẳng vì tình mà tự-tử, chớ cô-nương vì đâu mà quyền - sinh ? » Cô Thanh - Vân lại mỉm cười và đáp : « Thưa đạo-huynh, kẻ nào vì tình mà tự tử là kẻ ấy chẳng có

Tiệm chụp hình của ông Hà-phước-Tường ở đường Amiral-Courbet môn bài 21-31 là một nơi làm vừa lòng đồng bào, xin đồng bào giới ý.

can đảm. Vì tình mà tự-tử là tánh nhất hèn, đời nên khinh, nên bỉ. Em mà tự tử đây là em chẳng vì tình, lại em vì nghĩa-vụ. Vì nghĩa-vụ là một, hai là vì phận sự của em. Em chẳng thấy cái đời cùn khổ mà em toan trốn tránh, em chẳng thấy đời có lắm bải gành mà em thối bước. Em đã biết trước kia, là buổi em mới lọt ra lòng mẹ thì đã khóc ba tiếng « **tu oa** », ba tiếng « **tu oa.** » này ít ai để ý, chớ cái « **ý** » của « **tu oa** » thì thật rất thâm trầm nghĩa-lý. Ba tiếng « **tu oa** » là cái điềm mở mắt thấy đời, thấy « **đời** » nên biết trước mà khóc « **tu oa** » chánh nghĩa nó là « **khổ a !** » đó đạo-huynh à ! Có khi nào đạo-huynh tưởng đến mà gan xào ruột héo, tê-tái tấm lòng chẳng ? Đời là bể-khổ, bể-khổ là cõi trần-gian vậy đạo-huynh à ! « Cô Thanh-Vân nói đến đây liền làm thinh, mình cũng cúi đầu nghĩ ngợi.

Đặng một chập lâu, cô Thanh-Vân lại tiếp : « Thừa đạo-huynh, đạo-huynh muốn rõ cái tiểu-sử của em nữa chi ? dầu đạo-huynh không muốn rõ, em cũng muốn cho đạo-huynh

rỏ. Vì em đã có nói : cái tự tử của em là vì nghĩa-vụ, vì phận sự thì tự-khắc cái gương của em cũng phải bêu lên trên sân-khấu, cái vai tuồng của em phải rõ rệt dưới mắt muôn người, hầu cho ai kia trông đến gương em mà khỏi lầm đàng lạc bước đó đạo-huynh. Em dẫu mà chi ? Cái tên tuổi của con Thanh-Vân này, là cái gương để cho chị em phụ-nữ soi lấy hằng ngày vậy. Em ước ao rằng : sau khi đạo-huynh nghe rõ tự-sự, nên chép thành một bản, để cho chị em phụ-nữ thấy rõ bước đường mà khỏi sa chơn vào hang sâu vực thẳm, cùng cho ai kia đừng lầm tưởng rằng em tự-vận đây là « **Vì tình** » vậy. Thưa đạo-huynh, em đây tên thiệt Nguyễn-thành-Vân, năm 1931 này là năm em 20 tuổi chẳng. Quê quán em ở về trong hạt Mỹ-tho. Em là con nhà nghèo, cha mẹ em đã khoản sơm. Em không cần nhắc đến cái nỗi khổ-tâm lúc nhỏ mà làm chi, vì cái cảnh gia-bần, không cha không mẹ, là một cảnh khổ đứng đầu trong mấy muôn nghìn nỗi khổ. Ai gặp cái hoàn-cảnh như em cũng đều thông rõ. Theo thể thường, hể con không

mẹ không cha, là con nhà mất dạy. Huống chi em là phận yếm khăn lại gặp phải cảnh ấy, thì thôi, còn chi mà nói nữa. Em chịu rằng em là con nhà mất dạy. Về đường kiếm mủi chỉ em thật vụng-về, nhưng về cái nết bông-chanh, cái tánh mèo mả gà đồng của phường gái thất-giáo, thì 'thật em chẳng có. Mà em giữ nhứt là cái « Trinh » của em. Em nghèo thật, em nghèo là nghèo manh quần tấm áo, nghèo bạc nghèo tiền, chớ mảnh tiết-trinh của em chẳng nghèo. Em gìn lắm, em giữ lắm. Gìn giữ làm sao cho « Sanh-ư-nê bất nhiệm ư-nê » ấy mới khỏi nhục cho tổ-tông cùng không hổ với lương-tâm nết gái. Em nói đến đây làm cho em tức giận vô hồi. Em tức giận cho chị em gái của em ; có nhiều người cũng con nhà trâm anh phiệt - duyệt, nhà sảng, của sảng ; cha mẹ thì cứng như trứng, hững như hoa ; tội tình chi mà phải dễ bước phiêu-lưu, giang hồ cát bụi. Lại cũng có người, gia thế có, chồng con có, còn ham muốn chi mà lẫn lộn với đám trắng hoa !

Đam mảnh gương trong mà làm món hàng, bán rẻ mắc cho tây, nam, chà, chệt. Có ai hỏi lại than rằng có tên trong sổ đoạ-trường hay mắc kiếp oan-khiên hoặc nợ đời vượn-vấn ! Ôi ! em lấy làm tiếc cho mấy chị em ấy, em càng tiếc bao nhiêu em càng uổng cho thân thể của em bấy nhiêu. Em hằng vọng tưởng : nếu em mà không gặp cái hoàn cảnh khắc - khe như thế, mà em là con nhà có ăn, em là con có cha có mẹ, thì em sẽ làm làm sao cho rạng danh là « Gái nhà Nam » em mới nghe cho. Mà thôi, số phận nơi trời sở định, em muốn cũng không được, mà em không muốn cũng không được.

Em chẳng làm cho rạng danh « Gái nhà Nam », em cũng giữ cho đúng cái phận - sự của « Gái nhà Nam » Em tự nghĩ : đói không chết mà dẫu cho chết vì đói cũng không xấu. Nghèo không xấu, khổ cực không xấu ; chỉ có đả thân-thể của mình mà làm món tiêu-khiển cho khách làng chơi là thậm xấu mà thôi. Chẳng phải xấu riêng chỉ mình mà nó lại xấu đến tiên-nhơn tổ-đường nữa chứ !

Đạo-huynh ơi ! em mật-nghỉ như thế mà em
gìn tâm cẩn thận, không bao giờ để cái tư
tưởng của em lọt ra cái trí-óc của em. Em
thăm dặn lấy em : «Thanh-Vân ơi ! mi có cái
tư-tưởng khó nhọc vô cùng ; mi giữ sao cho
tròn, ngày nào mi thất-bại với tư-tưởng ấy,
thì mi phải liệu mà xử lấy thân, đừng có để
đến đổi thần lương tâm phải khươi ra quả
phạt.» Nầy đạo-huynh, cũng bởi em thăm dặn
lấy em như thế, ngày nay tư-tưởng của em
không cùng đi một đường với ý-tưởng, thì
em phải xử lấy em cho tròn nghĩa-vụ. Ngày
giờ này, nông nổi như vậy, em không trách
lấy ai, em không hổ lấy em ; em chỉ phiền
cho đời em là một đời rất nên bạc phận vô-
duyên. Đạo-huynh ơi ! em lại còn vọng tưởng
một chuyện này nữa. Đời em, em không cần
chi giàu sang, em không màng chi danh
vọng ; em chỉ muốn cho em có một
người chồng, dầu là bực hạ lưu trong
xã - hội ; mà chồng biết thương vợ, biết
lo cái sanh mạng cho người vợ, thì em đây

sẽ là người vợ rất vui lòng mà từng nhứt nhĩ chung, gian nan trời kệ, khổ cực không màng, nguyện đem cái thân mỏng mảnh nầy ra mà gánh vác mỗi nợ giang-san nhà chồng ; bữa cháo bữa rau, mà vui thú nhau, tình nghĩa nhau ; đạo-huynh ơi ! em ước vọng có bao nhiêu, em thăm tưởng tượng có bao nhiêu ; ngày nay những đều ước vọng và thăm tưởng của em như nước chảy hoa trôi, bèo mây tan hiệp ; thì em còn vui thú gì mà ở đời, em còn hạnh phước gì mà ở đời ? Một người đã thất chí, dầu cho sống cũng là vô dụng cho đời. Sống mà làm chi ? Sống mà choán đất nước, thì thà chết mà ôm theo một khối hận tình, để nhà để đất cho kẻ khác ở, vậy càng tốt hơn, phải vậy chăng đạo-huynh ?

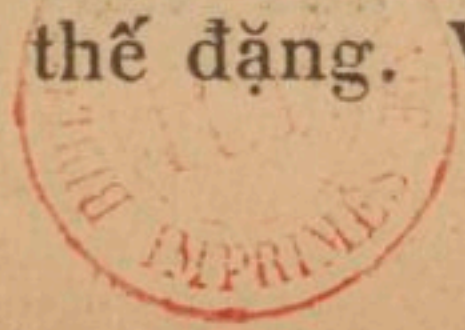
Có một lần, em vì buồn gia-đạo nên em mong tự-tử. Cái gia-đạo của em, em chẳng lẽ nói ra đây, xin đạo-huynh miềng-chấp. Mà cũng may, lúc ấy là lúc số phần của em chưa mảng, nên có người hay mà đem em vào nhà thương Cai-lậy. Nhờ lương-y đại tài và mấy thầy

điều dưỡng hết sức săn sóc chăm nom nên
bệnh tình lần lần thuyên giảm. Đạo-huynh ơi !
vì gia đình mà tự tử, ấy chẳng phải phương-
hay, có lẽ nhờ trời còn thương phận
hồng nhan nên em còn sống sót đến ngày
nay, trên khoảng đường ngắn ngủi ấy, tạo
hóa lại làm cho em thỏa vọng. Nhờ cái thỏa
vọng ấy em mới nuôi dưỡng cái tinh thần cứng
cát mà tự tử ngày hôm nay đây. Đạo-huynh ơi !
lúc em nằm bệnh nơi dưỡng-đường Cai-lậy, em
nhờ một thầy điều-dưỡng, thầy điều-dưỡng
này em nhớ hằng ngày ; đến đổi hôm nay em
đã xuống chốn cửu-tuyền mà em cũng còn
nhớ thầy. Thầy ở hết lòng với em, săn sóc em
một cách sốt sắn. Có nhiều khi rảnh việc,
thầy hỏi em những nỗi nọ niềm kia, em vì
cảm tình thầy nên trước sau phân cặn. Thầy
nghe em phân trần hơn thiệt thì rất thương
hại dùm em, nên có khi ử mặt chia buồn, có
lúc rơi châu sốt thảm. Em thấy người như thế
thì sanh ra một mối cảm tình mà thâm kính
phục. Từ đây thầy lại càng lân la lui tới với

em, có lạ chi đồng thình tương ứng, đồng khí tương cầu, ban đầu còn hơn nghĩa, lần lần lại hóa ra vàng đá. Thầy để ý thương em, em cũng tỏ tình mến thầy. Cũng vì em mến thầy nên em mới gan đục lòng trong, coi thầy đã có người nội trợ hay là chưa kẻ giúp tay. Thầy thề thốt cùng em rằng không vợ, em tin thầy là đấng quân-tử hiền hơn, mới mong cho giây các-đẳng đặng nương bóng từng quân, phận bèo bọt dựa nơi người quân - tử. Em cùng thầy bắt đầu nên nghĩa bố - kinh ; chia ngọt sẻ bùi ; ôi thôi ! biết biết bao nhiêu là điều âu-yếm ! Vui ! vui với di trăng ! thích ! thích ! với ả gió. Miệt mài trong bể ái non tình, ấy là cái bước đường của nam nữ thanh niên vậy. Đạo-huynh ơi !

Nhà ngũ Hà-phước-Tường rộng rãi, mát mẽ và khoan khoái. Giá rẻ, boy dễ sai khiến và có lẽ nghi khuôn phép. Ở gần bến xe đi Lục-Tĩnh và gare xe lửa Mỹ. Đàng Amiral-Courbet môn bài 21-31. Ở Sadec nơi con đàng mé sông.

ấy là em đã đoạt thành sở nguyện rồi, nhưng em nào biết, cái đoạt thành sở nguyện ấy là cái buổi tạm thời. Cũng nơi cái nguyên-nhơn này em mới dứt bỏ thế đời, để tên tuổi « Nguyễn-thanh-Vân » cho muôn người nhắc nhở. Em làm chẳng ? Không chắc là không làm ! Đoạn trường lắm đó đạo-huynh ơi ! Em với thầy, thầy điều dưỡng ấy, ở với nhau đặng mấy tháng, tình nặng nghĩa nồng, kể sao cho xiếc việc thương yêu triêu mền. Đến một giờ kia, em rõ lại mới hay thầy có vợ, thầy cũng thú thật với em rằng thầy có vợ có con. Nghe tin như sét đánh bên tai, ăn làm sao, nói làm sao bây giờ ? Em buồn, nhưng em chẳng lộ ra. Em tính thôi thầy ư ? Cũng không thể dặng. Ngày nay em nghe thầy có vợ có con, em cũng buồn cũng giận ; rồi bị cái mãnh lực tình thương ngăn trở, làm cho sự giận nguôi ngoai mà sự buồn cũng tiêu mất. Em lỡ đã trao thân cho thầy, bây giờ không lẽ em dứt cái tình thương thầy ra mà dời qua cho người khác ! Không thể dặng. Vì em

tuy nghèo hèn côi cút, song em trọng tiết
trinh hơn bạc nén vàng ô. Có chi làm chinh
lòng em cho đặng ? Bây giờ việc đã dĩ lỡ
ra rồi ; âu là em phải cam đành phần tiểu-
thiếp ; em về ở với vợ lớn thầy, con riêng
thầy. Than ôi ! khi đi đứng, lúc ra vào, ấy là
như kim châm vào dạ. Có vui sướng gì cái
câu : cướp giựt chồng người ! Thăm tưởng
như thế mà em chan òa giọt lụy, em chứa chan
một khối sầu tình, thôi thà xuống chốn diêm
đài, còn hơn ở lại mà chịu đều cay đắng. Em
xin phép chồng em và vợ của chồng em mà
đi Saigon, nào ai rõ cho em đi phen nì là đi
có về không. Em nhứt định có cái « chết » ;
em không muốn sống mà thất chí điên tình !
Khi lên Saigon, em mượn nhà ngủ Đào-Nguyên
ở đường Alsace-Lorraine mà ngụ đở, em định
uống thuốc độc mà tự tử, nhưng thuốc độc
nó chẳng hành hạ cái xác phàm của em là bao
nhiều, em muốn chết một cách ghê gớm, chết
sao cho chị em phụ nữ trông thấy mà rùng
mình ; họa may tiếng tam đồn đãi, rồi họ

mới trông đến gương em mà ăn năn, mà dè dặt bước đường. Bởi em liệu định cho cái chết của em là khốn khổ, em hủy hoại thân em mà chuộc mảnh tiết trinh của em ; em muốn phòng trên lầu ba tầng, từ trên lầu em nhảy xuống, ấy là em muốn cho cái hận tình của em tiêu tan mà bỏ dứt cái nợ trần cay nghiệt vậy. Rồi từ đây đến sau, mặc thế tình tranh tranh luận luận. Một mảnh thần hồn của em vất vãi theo núi Sở mây Tần, ngày nay em gặp đạo-huỳnh, em xin nhắn gửi cùng chị em phụ nữ ít lời :

«Chị em phụ-nữ ta ơi ! Cái bước đường của chị em ta thật là nguy-khổ. Chị em ta nên dè - dặt, đừng có quá ư hân hờ mà phải sa chơn vào bển mê tân-khô. Chị em phụ-nữ ta ơi ! xin chị em hãy trông đến gương em đây : em vì tình mà tự tử. Chị em ta ơi ! Cái bước khó nhứt của chị em ta là bước «**Lấy chồng**»! Thôi, sơ siển ít lời, cầu cho chị em ở lại bình an và em ước ao rằng từ đây xã-hội Việt-nam đừng có nảy sanh ra thêm những tấn tuồng

đời cay nghiệt như con « Nguyễn-thanh-Vân » này nữa ! Thôi chào cả chị em ba-kỳ « Nam-Trung-Bắc » ! — Minh vừa nghe đến đây, bỗng một tiếng dậy rền. làm cho mình giật mình tỉnh lại, mới hay là giấc mộng đêm hôm, lồm cồm ngồi dậy, viết thành tập sách này, trước để tấm lòng mà phúng điệu cô Nguyễn-thanh-Vân, sau nêu một cái gương trong cho chị em phụ-nữ !

Lời bàn.— Câu chuyện vừa xảy ra, các hảo đều có bàn đến, mình cũng bàn thử ít câu... Ai vừa nghe qua cũng đều cảm thương cho cô Nguyễn-thanh-Vân, mà càng cảm thương cô bao nhiêu càng phiền trách anh « tình-nhân ! » bạc bẽo kia bấy nhiêu. Có người lại cho người « tình-nhân » của cô là có ăn thua với việc án-mạng ! Lại có người cho là 1 cái án thậm trọng. Theo ý tôi, tôi không tưởng cho vậy. Tôi lại mừng cho cô Thanh-Vân đã thoát khỏi nợ đời mà dứt giây oan trái. Cô tự-vận ! ấy là bước cùn đồ ! Khốn gì phải tự-vận ? Còn anh tình nhân của cô, tuy không đáng khen

song cũng chẳng chỗ chê đặng. Phải biết rằng :
Có thương mới có lấy ! có cái tình sâu nghĩa
trọng, mới là : « Đã có người nội trợ còn kiếm
kẻ giúp tay ! » Phải vậy chẳng các bạn nam-
nữ thanh-niên ?

DƯƠNG-QUÂN

—: **CHUNG** :-

Savon “**HẢI-CHÂU**” ra đời

Mình là người Annam, nên dùng đồ nội-hóa!
Savon “**HẢI-CHÂU**” là 1 món đồ nội-hóa,
không thua chi savon Marseille, dùng không
hao ; giá bán đả rẻ mà giặt áo quần lâu mục.
Mình là người Annam, nên dùng savon
“**HẢI-CHÂU**” là đồ nội hóa.

Chủ nhơn :

Ngô-tiền-Trước dit **Tư Huế.**
à Châu đốc.

P.S.— Ai muốn cần hỏi đều chi, xin do nơi
bồn hiệu đại-lý là ông Việt-Ái n. 44 Rue Thầy
Bà, Compartiment Phước-Mỹ :- **GIADINH.**

XIN ĐỒNG - BÀO CHỦ Ý !

Tiệm chụp hình của ông Hà-phước-Tường ở đường Amiral Courbet, môn bài 21-31. Hình chụp rất đẹp theo kiểu kim thời, họa lớn chừng nào xem càng tươi chừng nấy. Chủ nhơn là người chuyên rông nghề mỹ thuật. Tiệm ngành của ông tại Sadec đường mé sông, có nhiều cấp bằng danh dự của mấy quan chủ tỉnh tặng khen. Thiệt là danh bất hư truyền, kính mời đồng bào dùng thử một lần sẽ rõ. Ông Hà - phước - Tường cũng có phòng ngủ. Phòng thật rộng rãi mát mẻ vô cùng. Boy phòng dễ sai kiến. Nhà ngủ ở gần bến xe đi lục tỉnh và gare xe lửa. Rất là cậ tiện cho quí đồng bào vô cùng. Tại tiệm ông Hà-phước-Tường cũng có bán đủ đồ nghề về điệu chơi hình.

Nay kính

Chủ nhơn : Hà-phước-Tường

Trà VINH - THAI

Là một thứ trà của người Annam mới chế,
hương vị chẳng kém chi trà tàu, vừa thơm
lại vừa mát.

Thật là :

Nội - Hóa người mình mới phát minh
Này trà Vinh-Thái nước trong xanh
Ba kỳ lừng lẫy hương thơm ngát
Chất đả bỏ rồi lại vệ sanh

*
* *

Nước nhà đương buổi cạnh tranh.
Dù nhau mình giúp lấy mình ai ơi !
Bắc-Nam cùng một giống nòi
Dựng nền thực-nghiệp với người

NAM - CHÂU

Phúc - Lợi

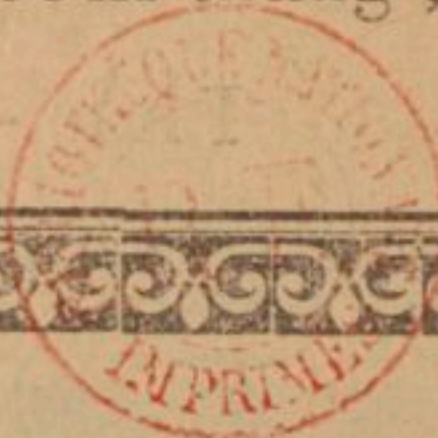
29 Rue. Sabourain -:- SAIGON

Gần đến ngày xuân, quí bà quí cô muốn có đủ thứ hàng màu, muốn có áo quần tuyệt đẹp, may khéo giá rẻ, thì xin mời lại tiệm may « **Hữu-Lợi** » ở đường Amiral Courbet, chủ-nhân là cô **Dương-thị-Tồn** sẽ tiếp rước một cách đặc biệt.

Tại **Đức-thành-Hưng** ngan gare Bà-Chiều có cho mượn rơng thứ xe Delage tuyệt đẹp mà giá lại rất rẻ.

Đức-thành-Hưng ngan gare Giadinh có lãnh dọn đám tiệc, có lãnh làm bánh đám cưới rất khéo. Mỗi ngày có đủ đồ ăn điểm tâm, có lãnh nấu cơm tháng ; xin đồng bào giới ý.

Chemiserie TOU-KIN-DJI.

117, Rue Colonel Grimaud.

Chủ nhân : PHU-DUNG-NGHIA

Gần đến đây, tôi thấy một
phần thấy muốn có chemi-
se tuyệt đẹp, một cái thì
sinh thì xin mời lại đây
Colonel Grimaud mời lại
37 rue Chon-lar. Bức thư
đó kích, có lẽ cũng có.
Chuyến rong ngựa "Eco-
mise" / Dẫu mưa ít nhiều
chủ - nhân cũng tiếp đãi
một cách đặc biệt. Có
sân Catalanes, ở xa muốn
đồng xin gọi ngay cho chủ
nhân là :

M. PHU-DUNG-NGHIA

37, Rue Colonel Grimaud

SAIGON

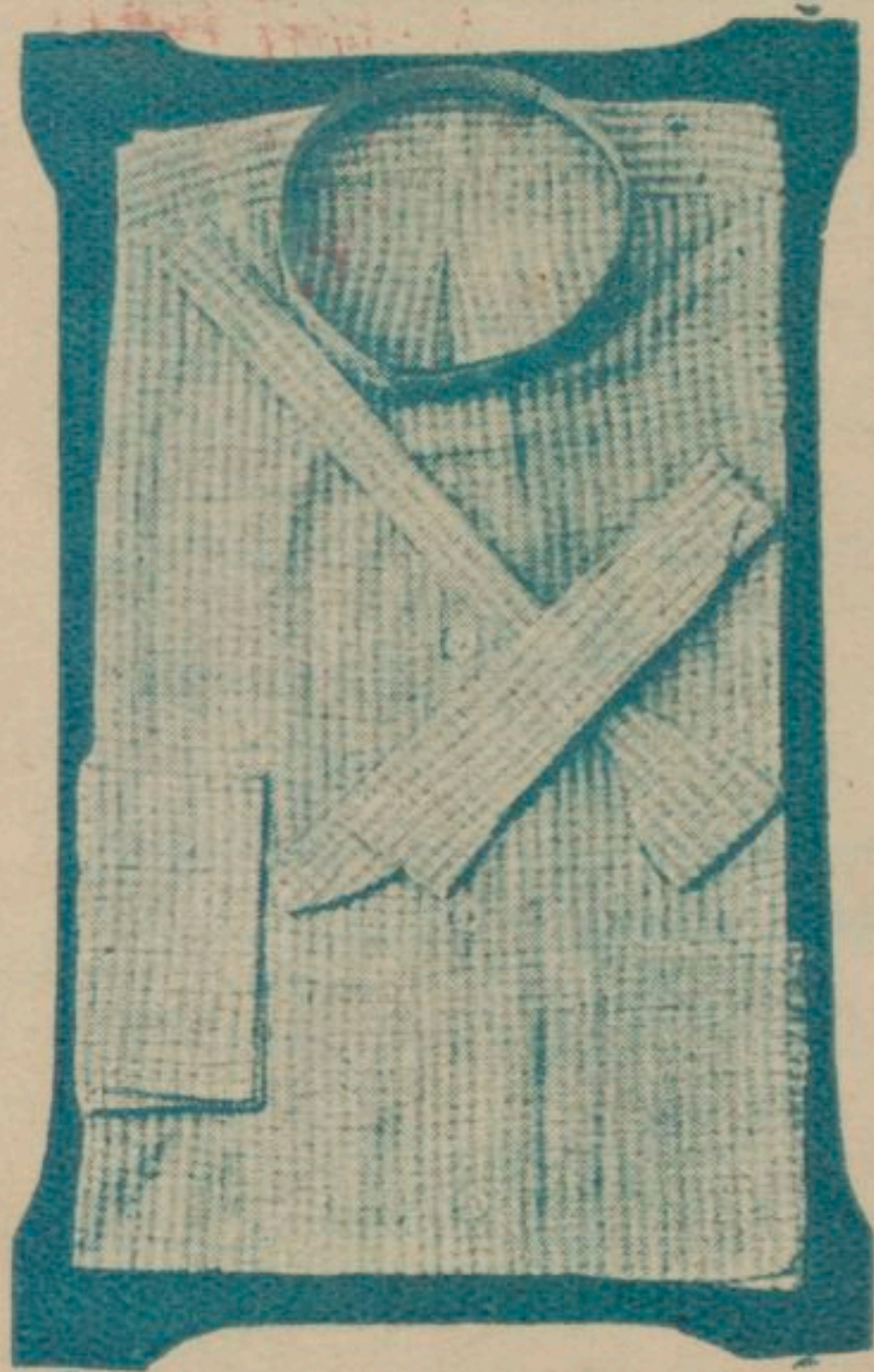

P. S. - Tại đây bán rong một thứ chemise, dẫu
báo biết rằng chúng thua thứ nào cả.

Chemiserie FOU-KIN-DJI.

37, Rue Colonel Grinaud :-

Chủ nhân : PHÙ-DỤNG-NGHĨA

Gần đến ngày tết, quí ông quí thầy muốn có chemise tuyệt đẹp, mặc coi rất xinh thì xin mời lại đàng Colonel Grimaud môn bài 37 mà chọn lựa. Đủ thứ và đủ kiểu, cỡ nào cũng có. Chuyên rông nghề “Chemise”. Dầu mua ít nhiều, chủ - nhân cũng tiếp đãi một cách đặc biệt. Có sẵn Catalogue, ở xa muốn dùng xin gởi ngay cho chủ nhân là :

M^r PHÙ-DỤNG-NGHĨA

37, Rue Colonel Grimaud
SAIGON

P. S.— Tại đây bán rông một thứ chemise, dám bảo kiết rằng chẳng thua thứ nào cả.